

چگونگی و محدودیت استفاده از اینترنت جهت آموزش توسط دانشجویان

دانشگاه علوم پزشکی بوشهر - ۱۳۸۷

راضیه باقرزاده*، لیلا دهقانی، بهناز خلقی، زهره افراسیابی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / تابستان ۱۳۹۰؛ ۱۱(۲): ۹۴ تا ۱۰۲

مقدمه

بدون شک یکی از بزرگترین و مهم‌ترین تحولات فناوری عصر حاضر، پدیده شاه‌راه بزرگ اطلاعاتی است که آن را اینترنت می‌نامند (۱).

امروزه جامعه دانشگاهی به طور گسترده متکی به اطلاعات است. با استفاده از شبکه جهانی اینترنت، دسترسی به سایت‌های علمی و پزشکی، دستیابی به انواع بانک‌های اطلاعاتی ملی و بین‌المللی و استفاده از تمام متن نشریه‌های داخلی و خارجی امکان‌پذیر شده است (۲).

نظر به نقش مهمی که اینترنت در امر دستیابی به اطلاعات روزآمد و ارتباط مؤثر و سریع میان دانشمندان و صاحب‌نظران حوزه‌های مختلف علوم ایفا می‌کند، ضرورت شناخت بیشتر نسبت به توانایی‌های این شبکه و مشکلات کاربران در استفاده از این ابزار ضروری به نظر می‌رسد. طبق قانون مورز زمانی که مشکلات کسب اطلاعات بیش از مشکلاتی باشد که از عدم دسترسی به اطلاعات ناشی می‌شود، فرد ترجیح می‌دهد که از نظام بازیابی اطلاعات استفاده نکند (۳). بنابراین، برای استفاده

کاربران از این شبکه لازم است مشکلات کاربران در استفاده از خدمات اینترنت شناسایی شود. از اینرو تحقیق حاضر با هدف بررسی چگونگی استفاده از اینترنت در میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر انجام گردیده است.

در یک مطالعه توصیفی-تحلیلی و از نوع مقطعی، ۳۸۶ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بوشهر که در نیمسال دوم ۱۳۸۷ در این دانشگاه مشغول تحصیل بودند به روش تصادفی جهت شرکت در پژوهش انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه خود ایفا بود که روایی پرسشنامه با استفاده از نظر مصححان، و پایایی آن با انجام یک مطالعه پیلوت روی ۳۰ نفر از دانشجویان و با روش آلفا کرونباخ و ضریب ۰/۷۸ تا ۰/۹۰ برای پرسش‌های مختلف تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-13 و آزمون‌های آماری توصیفی و تحلیلی مجذور کا و همبستگی اسپیرمن انجام شد.

۹۳/۵ درصد از واحدهای پژوهش از اینترنت استفاده می‌کردند. میزان آشنایی با اینترنت در ۵ سطح، عدم آشنایی، آشنایی ضعیف، متوسط، خوب و عالی به ترتیب، ۲/۶ درصد (۱۰ نفر)، ۱۶/۳ درصد (۶۳ نفر)، ۴۵/۱ درصد (۱۷۴ نفر)، ۳۱/۶ درصد (۱۲۲ نفر) و ۴/۴ درصد (۱۷ نفر) بود. از ۱۰۰ درصد زمان استفاده از اینترنت ۳۶/۷ درصد جهت آموزش و دسترسی به مطالب مربوط به رشته تحصیلی، ۱۹/۴ درصد سرگرمی، ۱۷/۱ درصد آگاهی از اخبار، ۱۱/۵ درصد استفاده از پست الکترونیک، ۵/۴

* نویسنده مسؤول: راضیه باقرزاده، کارشناس ارشد مامایی، مربی دانشکده پرستاری، مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. r.bagherzadeh@bpums.ac.ir
لیلا دهقانی، کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع رسانی، مربی دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. leiladehghani@yahoo.com؛ بهناز خلقی، کارشناس مامایی، بیمارستان زینبیه شیراز، بخش زایشگاه راز، بوشهر، ایران. kholghi.behnaz@yahoo.com؛ زهره افراسیابی، کارشناس مامایی، بیمارستان زینبیه، بخش زایشگاه، بوشهر، ایران. zohre.afra@yahoo.com
این مقاله با شماره ۲۰/۱۹/۳/۱۲۲۲۳/دپ توسط معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر تصویب و هزینه‌های آن پرداخت گردیده است.

رسیده، در تاریخ ۸۸/۹/۲۴ اصلاح شده و ۱۱/۱/۸ پذیرش گردیده است.

درصد چت و ۹/۹ درصد به سایر موارد اختصاص داده شده بود.

بیشترین محدودیت جهت استفاده از اینترنت از نظر واحدهای پژوهش سرعت کم اینترنت (۴۹٪)، پس از آن به ترتیب عدم آموزش (۳۱/۵٪)، عدم دسترسی به رایانه (۳۲/۱٪)، عدم دسترسی به سایت‌های مربوطه (۲۶/۶٪) و هزینه بالای اینترنت (۱۸٪) بود. با افزایش ترم تحصیلی میزان استفاده از اینترنت توسط دانشجویان افزایش می‌یابد ($p < 0/001$). همچنین آزمون مجذور کای نشان داد که استفاده از اینترنت در مقطع دکترای حرفه‌ای بیش از کاردانی و کارشناسی است، که از لحاظ آماری معنادار می‌باشد ($p < 0/001$). بین دیگر متغیرهای جمعیت شناختی با میزان استفاده از اینترنت ارتباط آماری معنادار

مشاهده نشد.

نتیجه کلی اینکه اغلب دانشجویان با اینترنت آشنایی دارند و از آن استفاده می‌کنند اما معتقدند مشکلاتی وجود دارد که استفاده آنها از اینترنت را محدود یا غیرممکن می‌سازد. از جمله سرعت کم اینترنت، عدم آموزش، دشواری دسترسی به رایانه و اینترنت، در دسترس نبودن سایت‌های مورد لزوم، و بالا بودن هزینه. اقداماتی مانند تخصیص بودجه، سازمان‌دهی صحیح رایانه‌ها و شبکه اینترنتی، آموزش‌های اختصاصی و برگزاری کارگاه‌های جستجوی اینترنتی جهت دانشجویان و راهنمایی اساتید می‌تواند در استفاده بهینه از این شبکه گسترده جهانی مؤثر باشد.

منابع

1. Kousha K. [Internet search tools: Principles, skills and facilities for searching on World Wide Web]. Tehran: Ketabdar; 2002. [Persian]
2. Asefzadeh S, Rafati M. [How to Update Physicians and Dentists' Education after Graduation]. Journal of Medical Faculty of Gilan University of Medical Sciences. 2006;15(6):95-101. [Persian]
3. Mehrad J (Translator). [Information systems, services and centers]. Weisman H (Author). Shiraz: Navid Shiraz; 2001. [Persian]